

Kjöbenhavnsposten.

Redigeret og udgiven af A. P. Lunge.

10de Aarg.

Löverdag d. 20. Februar 1836.

Nº 51.

Horsendes, ifolge Kongelig allernaadigste Tilladelse, med Posten saavel i Danmark som i Hertugdommerne.

Nogle Ord om Skolelærerstandens, Kirkens og Geistlighedens Kaar i Danmark.

Det maa upaatviselig gælde enhver Ven af Fædrelandet, at den hæderværdige Provst Birch har talt LandsbySkolelærernes Sag i Stænderforsamlingen, og det almindelige Ønske, som i flere Aar fra mange Steder forgjeves har været yttet og med Varme forestillet Kongens Cancelli fra Landets forskjellige Skolekommisioner, vil dog nu — som jeg haaber — vorde opfyldt. Lykkes det da saaledes den ædle Birch at bevirk: At Skolelærerne paa Landet overalt i hele Riget erholde den reglementerede Lon uden Afdrag i Offer og Accidenser og dertil Befrielse for Enkespension, og, at de i deres Boliger faae en Stue og et Par Kamre mere end de paa de allersleste Steder have, erholde disse, i Sandhed! Alt hvad de behove, og, ifolge deres Stilling, bør have, naar de vælges af Bondestanden, og, efter Landsfaderens Willie — tilkjendegiven i Reglementet af 10de Febr. 1818 § 4 — „ikke gjøre sig Hornodenheder, som overstige deres Stilling, Kaar og Bestemmelse“ og man derhos forstaer at vurdere en god nærliggende Jordlod paa 4—6 Edr. Land, som, foruden rimeligt Fourage af Ho og Halm og Brændsel, er dem givet, og man lægger Mærke til: at Communerne maae tilføre dem Alt, anskaffe og vedligeholde Alt i og ved deres Boliger — ja indtil Rakkelenven i deres Dagligstue, naar de ei selv ville anskaffe den (ifolge senere Cancellis bestemmelse). I hvorlidet eller meget de end have — de have deres Indtægter uden synderlige Udgifter og dele i den Hensende ikke Skjebne med Præsterne, som ofte maae give med den ene Haand, hvad de modtage med den anden. Jeg nævnede Præsterne, og kommer derved til at tenke paa den Reprimande, jeg for flere Aar siden fik i nyeste Skilderi af Kjøbenhavn af en Skolelærer „fordi jeg“ — som han udtrykker sig — „ikke har skammet mig ved: offentlig at paastaae, at Skolelærernes Lon var større end mange af Præsternes“ — og dog

vover jeg endnu, efter saa mange Aars Forlob, at paastaae: at $\frac{1}{3}$ Deel af Danmarks Præster have mindre Lon end mangen Skolelærer i Jyens-Laalands-Falsters og Sjællands Stifter — subtractis subtrahendis — og tor her dristig kræve Bisopperne i Nibe, Viborg og Aalborg, ja selv det kongl. danske Cancelli til Bidner i denne Sag. Det har derfor været mig paafaldende: i Stænderibinden at erfare de mange Besværinger, som ere indkomne til denne Forsamling fra Skolelærere i disse Stifter over deres trykende Kaar. Den Aarsagen til disse Klager ligger i en dem virkelig tildeelt mindre Lon end den, man ellers i disse Stifter har tillagt Skolelærerne; eller i overdrevne Fordringer, skal jeg ikke kunne sige.

Jeg tilstaar villig: at Skolelærernes Arbeide er mosommeligere end Præstens og ligesaa vigtigt for Stat og Samfund — men skulde Embedsmændene i Staten lonnes efter deres Arbeide, maatte — som jeg engang tilforn har sagt — Soldaten og Underofficeren lonnes høiere end Officieren, Copisten høiere end Contoir-Shefen, Amtsfuldmægtigen høiere end Amtmanden osv. Man har sagt, og — rigtig forstaet — med Nette: „At vores Skolelærere skulde leve anstrengt og være frie for Narings-sorger“; men, at leve anstrengt og frie for Narings-sorger er relativt. Banen hos vores Seminarister — som vi ofte see at leve og klæde sig studentikos — har gjort mange Ting til Hornodenheder hos mange af vores Skolelærere og deres Familie, hvis Klædedragt og Bohave paa ikke faa Steder overgaae Præstens og hans Families; men dette Slags Hornodenheder lader sig rigtignok ikke anskaffe end ikke med den Lon, man nu har tiltænkt dem, men lykkeligvis! kunne disse saakaldte Nodvendigheder undværes. Vore Skolelærere, i Stæderne som paa Landet, maae ikke gjøre Præstensioner, som forhinet ikke behøver at tilfredsstille. Hornstenen maa her, som overalt, vide, tilhørlig at vurdere Tingenes sande Værd, og Skolelærernes Stilling i Samfundet, og derefter maae disse afsikke Maaleet for deres Begjæringen. Jeg ønsker al Held og Belsignelse over den ædle Birchs Forslag i alle dets 7 Punkter, hvortil jeg endog inderlig gjerne havde ønsket

Nyheds-Post.

København den 20de Februar 1836. — I Førgaars Estermiddags døde Etater. Johan Daniel Herholdt, Dr. og Prof. Medic., Stabsmedicus ved Sø-Etaten, Rd. af Db. og Dbm. af et apoplectisk Tilfælde. Denne ligesaa meget som Menneske elskede, som i hele den lærde Verden baade i og udenfor Europa beromte og agtede Mand gjorde sig allerede som ung chirurgisk Candidat saa berømt ved sine Indsigter og sin Duetighed, ligesom og ved sine Skrifter, at Universitetet meddelte ham den akademiske Borgerret og indbød ham til at disputere for den medicinske Doctorgrad. Han blev derefter Prof. ved Universitetet, og var tillige Divisionschirurg i Sø-Etaten hvilken sidste Post han dog fratraadte, da han efter Mynsters Død blev Overmedicus ved Frederiks Hospital, hvor han fungerede i 6 Aar. At han i dette Embede erhvervede sig den samme Undest og Kjærlighed, som ledsagede ham saa at sige med hvert Skridt, derpaa gave hans forhenværende og daværende Clever et sjælt Beviis, da han forlod Hospitalet. Han var fød den 10de Juli 1764, og opnæaede alsa en Alder af henved 72 Aar.

— Fra Roeskilde har man den sorgelige Efterretning, at Justitsr. og Departements-Secretair i det kongl. danske Cancelli Jacob Frederik Jacobsen, der fungerede som første Secret. hos den kongl. Commissarius ved Stændersamlingen, er i Førgaars ved Doden afgaet. Dette beklagelige Dødsfald var desmærenventet, som der var grundet Haab om hans Helbredelse efter en overstaet Syddom. — Staten beklager Tabet af en af sine dueligste yngre Embedsmænd, og den talrige Famille, hvis eneste Støtte han var, sørger over en kjærlig og omhyggelig Familiefader. Han opnæaede en Alder af 42 Aar.

— Det igaar udkomne Dobbelt Nr. 67—68 af Roeskilde Stændertidende indeholder Fortsettelse af Beretningen om Sagen angaaende Udkastet til en Communallov for Kjøbstæderne. Vi skulle i et følgende Nr. af d. Bl., naar Beretningen i Stændertidenden er sluttet, meddele vores Læsere en Udsigt over denne almeeninteressante Sag.

— I Altonær Mercur af 11re dennes læses følgende Beretning: „Som man erfarer har der i Sognet Drelsdorf, i Landskabet Bredstedt i Hertugdømmet Slesvig, allerede i to Aar eksisteret en Arbeids-Anstalt, i hvilken de arbejdsværtige Fattige finde en hensigtsmæssig Bestjættelse, og som roses meget, saavel i Henseende til Organisationen som til Bestyrelsen. Til Locale benyttes et Bondehuus, og det synes overhovedet, at den hele Anstalt, hvis Stifter og styrende Land Pastor Bruhn nævnes, er bragt i Stand og vedligeholdes uden store Bekostninger, ligesom og uden megen Larm, mest ved Bækken af moraliske Kræfter og Benyttelsen af forhaanden værende Midler. Som en veldædig Folge af denne Anstalt anføres navnlig, at siden dens Oprættelse Fattig-Byrden ikke ubetydelig har aftaget. Sid dette Eksempel og mangt et enkelt af lignende Art, fjernt og nær maatte finde Efterlignelse, og at især beleshed den Land, af hvilken det er fremgaet, maatte virke ansporende. Thi man kan ikke ofte nok gjentage det: det onde, vi under den tiltagende Fattigdom have at bekæmpe, er, esterst intre Bæsen, et moralisk, af hvilket det hele Samfund laborerer. Det kan derfor ogsaa kun bekæmpes ved Opbydelsen

af de moraliske Kræfter i Samfundet, og det beroer derved mere paa Mennesket og dets Billie, som rigtignok maa begynde hos sig selv, end paa angstelig Tilveiebringelse af andre Midler. Hvor den rette Billie findes, vil det heller ikke mangle paa Midler, ja med hvert Skridt fremad ville Midlerne være med Kræfterne.“ — Om et ligeledes til Fattigforsørgelse sigtende, bestedent Forsøg, som i Kellinghusen er kommet til Mødenhed paa Kongens Fødselsdag, meddeler „Ishoech Wochentblatt“ Beretning. Der har nemlig dannet sig en Forening af frivillige Fattigvenner til det Siemed: at afoærge Betleriet af Børn ved at tilbyde disse et Equivalent deraf. Siden den 5. December f. A. modtage allerede 30 til 40 Børn, mod et Beviis fra deres Lærere, der bevidne, at de uafbrudt have besøgt Skolen hele Ugen, hvert et Brod hver Lördag. De dertil fornødne Fonds sammenbringes ved Salg og Udstilling af Lodder, hvilket første Gang allerede har indbragt 262 Sk. Cour. Trækningen selv fandt Sted paa Kongens Fødselsdag og Gevinsterne bestode i Haandarbeider og andre nyttige Ting. Bestyrelsen af det Hels havde tre unge Damer overtaget, i Forening med en Neganksfører og en Secretair.“

— „Kielers Correspondance“ af 10de dennes meddeler følgende Skrivelse fra det vestlige Holsteen dateret 7de dennes: „Saa almindeligt i vor Egn de mindre Grundbesiddere og Middelstander i Stæderne interesserer sig for Anlæggelsen af den saakalde Slesvig-Holsteinske Chaussee, saa lidet kan man sige det om de store Godsbesiddere i det vestlige Holsteen, af hvilke Nogle slet ingen Actier have taget, og Fleertallet i Forhold Kun meget faa. Héri synes ogsaa tildeels at ligge Grunden til, at Beløbet af den hidtilværende Aktietegning heller ikke i Holsteen har svaret til den Forventning, den første Tær maatte vække. Dersom det rige Flensborg ikke endnu ved talrige Actier kommer den gode Sag til Hjælp, torde der være saare lidet Udsigt til at Projectet kommer i stand under dets nuværende Form, som Privatforetagende. Det lader til, at man strax fra Begyndelsen af har gjort et altfor stort Udført. Efter vort Eksemplende burde man for det Første have indskrænket Projectet til den Deel af Sandeveien, mellem Altona og Kolding, som er den mest besærslede, f. Ex. fra Ishoe til Elmshorn, og siden, efterat man virkelig havde bragt samme i Stand, Tid efter anden udvidet Foretagendet til begge Sider. Havde f. Ex. de to nævnte Byer, med de tilgrænsende Distrikter, blot concentreret deres Kræfter paa deres egen Communicationsvei, havde de vel med egne Midler kunnet chausser disse 3 Mil, og deres Eksempel vilde have virket videre. Projectets nuværende Form er endnu meget for stor for vor Almeenaand, og Bestyrelsen af dette Foretagende endnu meget for vanskelig for vor politiske Forstand. Skal der overhovedet komme noget ud af Sagen, maa man endnu forelsig indskrænke sig til enkelte Partier af Veien, og anlægge Chaussee der, hvor man føler Trangen dertil mest presserende, uden at lade det Enkeltes være afhængig af det Heles Udførelse.“

— I „Allg. Zeit.“ af 5te dø. løftes en Bekjendtgørelse om Udgivelsen af Thorvaldsens Alexanderstog i XXII Hobbertavler i stor Quart-Folio, stukket af Prof. Samuel Amsler, efter Tegninger af Fr. Overbeck og Andre, med Commentarer af Ludwig Schorn. I den udførligere Annnonce hedder det blandt Andet: „Efter de tidligere af Fr. Overbeck udførte Tegninger udkom først et Werk, stukket af

de to Italiener, Bettolini og Marchetti, som fremstillede Relieffets Grupper i letslatterede Omrids. Imidlertid onsfede senere Thorvaldsen selv, at en tydlig Konstner, som ved sine fortællelige Kobberstik efter flere af hans Statuer, har erhvervet sig megen Berømmelse, hr. Samuel Amsler, vilde påtage sig en ny udgave af Alexanderstoget; i hvilken hans Werks plastiske Fortjenester maatte gengives med større Noagtighed. Hr. Amsler paatog sig, efter Overenskomst med det literariske-artistiske Instituts Forlagshandel, saa meget desto hellere dette Arbeide, som Thorvaldsen imidlertid fra Kjøbenhavn havde erholdt det hørv, at udføre dette Relief i Marmor for Christiansborgs Slot, og Størrelsen af den til sammes Optagelse bestemte Sal, havde nødvendiggjort en betydelig Udvidelse af det Helle, ved at tilføjte flere ganske nye Grupper og Figurer. Hr. Amsler benyttede sig vel af Overbeck's fortællelige Tegninger, som Monster for de ældre Dels, og kun efter de nyere blev nogle Tegninger leverede af italienske Konstnere; men han døste tillsige, ved et fortroligt Bekjendtskab med den plastiske Original, at udfinde dennes Charaetere af de fineste Antydninger og ved Gravstikken at fremstille denne for Dict."

Til Hr. Redacteurer
af
"Berlings Avis" og "Dagen".

En Abonnent af disse Blad, der berevilligen præfønner den forøgede Interesse, de begge i den sidste Tid have vundet ved den friere Abgang, de have aabnet for Bidrag til Discussioner af flere almeeninteressante Materier, tillader sig at anmode de ærede Hr. Redacteurer om, for Fremtiden at anvende en større Omhu paa den politiske Artikel, hvis Redaction dog maa antages at være Hoved-Tendentsen af deres Virksomhed. Det kan ikke være undgaet nogen Læser's Opmærksomhed, at stundom endog vigtige politiske Nyheder i disse Blad først leveres flere Dage efterat man har kunneth læse dem i fremmede Journaler. Navnligen er dette ikke selvt i Tilselbet med Esterretninger fra England. Disse tages nemlig, som overhovedet saagodtsom alle de politiske Nyheder, udelukkende af de hamborgske Blad. Hænder det sig nu — hvad iser i Wintermaanedene hyppigen er Tilselbet — at den engelske Post kommer saa sildig til Hamborg, at dens Nyheder ikke kunne blive optagne i "Børshalle" og "Neue Zeitung", saaer man dem heller ikke i "Berlings Avis" og "Dagen", uanseet at de ere komne hertil i de engelske Journaler. Saaledes hidkom i Fredags (den 12te dennes) de londoniske Journaler af 5te ds. med Kongen af Englands Trontale; men dette saa høist vigtige og mærkelige Actstykke nævntes ikke med et Ord i vore to politiske Blad for Mandagen efter (den 13de dennes). "Dagen" fortalte da i sit Mandags-Nr. blot, at "Kongen havde aabnet Parlamentet"; men leverede Trontalen først om Tirsdagen, og "Berlings Avis" citerede vel i sit Man-

dagsblad et enkelt Punkt af Talen; men har siden endnu set ikke leveret den. — Det er ikke Forfatteren af disse Linier ubekjendt, at "Dagens" nuværende Redacteur, kgl. Skuespiller Hr. Overbeck, ved sin Tiltrædelse af Redaktionen, oftentlig (vide Nr. 1 af "Dagen" d. 2.) erklærede: "at man, for her at meddele de nyeste Esterretninger, er nødt til at benytte de hamborgske Aftenblade, da disse bruge franske og engelske Blade, hvilke de modtage med Dampskibet; men som øflest ikke komme hertil før et Par Dage efterat deres vigtigste Meddelelser ere indrykkede i "Børshalle" og "Neue Zeitung"; — men han kan ikke troe, at Hr. Overbeck har nedstrevet disse Linier efter modent Overleg. Han nærer nemlig for megen Agtelse for Hr. O. til at tiltroe ham enten en Uvidenhed om Forhold, med hvilke han i længere Tid daglig har hørt at bestille, som den, hvilken Erklæring i saa Tid vilde lægge for Dagen, eller en Ringeagt for Publikum, der kunde bevæge ham til offentlig at ville contestere hvad han selv bedre maatte vide, ikke forholdt sig saa. Dog, det er ikke Ref.'s Agt, her at røve ved denne Mangel paa Betænk somhed. — Hvad man før har, og hvad begge Blades Abonnenter vel have ret til at vente, er, at Redacteurerne, idet mindste i Tilselde som det omhandlede, ikke blot ville the til de hamborgske Blad, men ogsaa til disses Bilder. Skulde vores politiske Blad's Forlæggere enten ikke se deres Regning ved, eller have Lyst til at depensere de forøgede Be kostninger, det vilde medføre at holde et Par af de højest engelske og franske Journaler, troer man, at det endda ei vilde falde saa vanskeligt, naar Vedkommende gjorde sig Umage derfor, i flige Tilselde at kunne erholde overladt til Abbenytelse et Expt. hos en af disses Abonnenter heri Staden. Man mindes ogsaa tisorn i "Dagen" at have lest Nyheder fra England af sildigere Datum, end de hamborgske Blad's engelske Artikler, med utrykkelig Angivelse af, at man, "ved velvillig Meddellse" af den londoniske Journal, er blevet sat i stand til at levere dem. — — En anden Anke, som indstrækker sig til den Berlingske Avis, nemlig over den ufor svarlige Skjedesløshed, Ukyndighed og Forsværlse af Modersmalet, som viser sig i Oversættelsen af de Artikler, der optages i bencovte Blad, er fort saa ofte, at man her kun vil henpege derpaa. Læserne ville i hvirt Nr. sev kunnen finde Eksempler, af hvilke nogle ere saa frappante, at man maa forbaus over den Uvidenhed og Ringeagt for Publikum, det rober, at byde dette et saadant Gæsterarbeide,

I Kjøbenhavnsposten Nr. 39 paa anden Side, under Nr. 4, findes følgende for mig indsløbne Skriverfejl: "for den løbende Guleferie; skal være: for den bestemte Juliferie.

Nordrups Præstegaard d. 16de Feb. 1836.

Rafn.

Færdig fra Trykkeriet Løverdag Morgen Kl. 10.

Før dette Blad tegner man sig heri Staden paa Hjørnet af Abel- og Gothersgade, Nr. 8 i Stuen, og i Provindserne paa alle Kongelige Postkontoirer; Prisen er quartaliter 2 Nbd. 48 S. og T. for indenbydes og 3 Nbd. 8 S. Solv for udenbydes Abonnenter.

Trykt i det Poppische Officin, ved J. G. Salomon.